Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Shëndetësisë/Ministry of Health/Ministarstvo Zdravstva

PROCEDURA STANDARDE OPERATIVE/PSO

EMRI I PSO: MENAXHIMI I INSULINAVE

PËRMBAJTJA: Planifikimi, shpërndarja, furnizimi, raporti mbi shpenzimin e insulinave në institucionet publike të Kujdesit Parësor Shëndetësor

VERSIONI:[1.0]
DATA E APROVIMIT:[09.10.2018]
AUTOR:[DF/MSh]
NR. I HAPAVE:[04]
NR. I NËNHAPAVE:[033]

APROVUAR: Dr. Naim Bardiqi
Sekretar i Përgjithshëm, MSh

QËLLIMI	Me këtë PSO synohet që të vendoset rend dhe rregull në të gjitha hallkat e sistemit të menaxhimit të insulinave duke filluar prej diagnostikimit deri në fazën e dispenzimit të insulinës për pacientin insulinë vartës. Synohet që të definohen qartë detyrat e hisedarëve në menaxhimin e insulinave, rolet dhe përgjegjësitë si dhe të mirë menaxhohen insulinat dhe sigurohet shërbim cilësor për këtë kategori të popullsisë.
NDËRLIDHJA ME AKTET	• UA.01/2010-"Recetat në Sistemin Shëndetësor në RKS" • UA.02/2010-"Dokumentet Unike Shëndetësore"
LISTA E SHKURTESAVE	• MSh/Ministria e Shëndetësisë • KPSh/Kujdesi Parësor Shëndetësor • QKMF/Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare • SMSF/Sistemi për Menaxhimin e Stokut Farmaceutik • UA/Udhëzimi Administrativ • DF/Divizioni i Farmacisë

PROCEDURA

Nr.	HAPI	NËN-HAPAT
[I]	Planifikimi nga Institucioni i KPSh	1. Udhëheqësi i DF me dt. 15.11. të vitit vijues adreson kërkesën të Farmacisti përgjegjës në KPSh për planifikimin e Insulinave për vitin pasues;
		2. Së bashku me kërkesën nga DF dërgohet edhe Formulari i Produkteve të Listës Esenciale/Insulinave, me e-mail zyrtar;
		3. Farmacisti përgjegjës bënë planifikimin e nevojave për insulinë në Formularin e përcjellur nga DF-insulinave për institucionin e KPSh jo me larg se 10 ditë punë prej ditës së kërkesës dhe të njëjtin e dërgon në DF/MSh përmes emalit zyrtar;
		4. Planifikimi për insulinë nënshkruhet nga Farmacisti përgjegjës, Drejtori, vuloset me vulën e institucionit dhe përmes arkivit të institucionit përkatës dorëzohet si kopje e fortë me shkresë përcjellëse (me logo të institucionit) në Arkivin e MSh.
		5. Sasitë e planifikuara sipas nën hapit 4 regjistrohen në SMSF nga Farmacisti përgjegjës i institucionit duke pasur parasysh që sasitë duhet të përputhen;
		6. Shkresa përcjellëse së bashku me planifikimin për insulinë në kopje të fortë i adresohet Udhëheqësit të DF në MSh;
[II]	Furnizimi i Institucionit: Depo Qendrore e MSh/QKMF	1. Arkivi i MSh, kopjet e forta të planifikimit të insulinave të pranuara nga institucionet i dorëzon në Divizionin e Farmacisë.
		2. Komisioni profesional i themeluar me vendim nga ZKA, shqyrton planifikimet duke i krahasuar të dhënat nga kopja e fortë me kopjen elektronike si dhe mundësitë buxhetore për përmbushjen e kërkesave nga planifikimi;
		3. Komisioni profesional pas analizës së nevojshme, i rekomandon me shkrim udhëheqësit të DF për mundësinë e aprovimit të planifikimit;
		4. Udhëheqësi i DF aprovon planifikimin për insulina në SMSF;
		5. Udhëheqësi i DF informon Farmacistët përgjegjës në institucionet e KPSh për aprovimin e planifikimit si dhe mundësinë e gjenerimit të kërkesave përmes SMSF-së nga ana e tyre;

		6. Institucioni i KPSh, pas aprovimit të planifikimit nga Udhëheqësi i DF, adreson kërkesat mujore përmes SMSF-së në përputhje me planifikimin e aprovuar nga MSh;
		7. Zyrtari i DF, bazuar në planifikimin e aprovuar për institucionin gjegjës të KPSh, stoqet ekzistuese si dhe Planit për Distribuim Javor, aprovon kërkesën e rregullt ose emergjente në SMSF;
		8. Farmacisti i Depos Qendrore/MSh, përgatitë sasinë e insulinave në përputhje me kërkesën e aprovuar nga DF për institucionin gjegjës;
		9. Farmacisti i Depos Qendrore/MSh informon institucionin gjegjës të KPSh për datën dhe kohën e tërheqjes së insulinave nga Depoja Qendrore e MSh;
		10. Fatura për Insulinë gjenerohet nga SMSF në Depon Qendrore, nënshkruhet nga Farmacisti i Depos Qendrore/MSh, Përgjegjësi i barnatores së QKMF-së gjegjëse dhe zyrtari/transportuesi;
		11. Farmacisti i Depos Qendrore/MSh sigurohet dhe nuk lejon që institucioni gjegjës të bëj transportin e Insulinave nëse nuk përmbushen kushtet optimale të temperaturës prej 2-8°C;
[III]	Regjistrimi dhe dispenzimi i insulinave në Institucionin e KPSh, për pacientët Insulinë vartës	1. Farmacisti përgjegjës i institucionit të KPSh, në përputhje me faturën e gjeneruar nga SMSF dhe e nënshkruar sipas nën hapit 10 të hapit II bën regjistrimin e të dhënave në SMSF;
		2. Pacienti furnizohet me insulinë në baza mujore, në kushte optimale;
		3. Receta DM0107 sipas UA.01/2010 plotësohet nga Specialisti i Mjekësisë Familjare ose Mjeku i Përgjithshëm bazuar në dokumentin "Raporti nga Konsulta" DM0102 (i lëshuar nga Mjeku Specialist-Endokrinolog/Internist) në përputhje me UA.02/2010 ose "Fletëlëshimi me Epikrizë" në rast së pacienti ka qenë i hospitalizuar. Endokrinologu/Internisti që nënshkruan dokumentin "Raporti nga Konsulta "ose Mjeku përgjegjës i Repartit i cili nënshkruan "Fletëlëshimin me Epikrizë", obligohen të përshkruajnë, sasinë e insulinës të shprehur në njësi;
		4. Pacienti, për furnizim me insulinë nga Barnatorja e institucionit gjegjës duhet të posedoj recetën në përputhje me UA.01/2010. Ky dokument duhet të jetë i plotësuar në përputhje me UA.02/2010. Këto dy Udhëzime i gjeni në web faqen e MSh: www.msh.rks-gov.net;

5. Dispenzimi i Insulinave behët nga Farmacisti i Barnatores së institucionit gjegjës të KPSh sipas Regjistrit të Pacientëve insulinë vartës;
6. Farmacisti i Barnatores së institucionit gjegjës të KPSh bën dispenzimin e insulinave proporcionalisht me sasinë e pranuar nga MSh, për secilin pacient insulinë vartës;
7. Farmacisti i Barnatores së institucionit gjegjës të KPSh është i obliguar që dispenzimin ta bëjë duke përllogaritur çdo njësi të mbetur të insulinës në Pen, për dispenzim të insulinës për muajin pasues për secilin pacient insulinë vartës;
8. Farmacisti i Barnatores të institucionit gjegjës të KPSh konform dispenzimit regjistron daljet në SMSF;
9. Farmacisti i Barnatores të institucionit gjegjës të KPSh, për çdo pacient që adreson kërkesën për insulinë me Recetë, është i obliguar të verifikoj prezencën ose jo të tij në Regjistrin e Pacienteve insulinë vartës. Nëse pacienti nuk figuron në Regjistër me automatizëm evidentohet si pacient i ri;
10. Dispenzimi i insulinës i behet pacientit ose përcjellësit e tij vetëm me Letërnjoftim dhe "Kartelë për Insulinë";

[IV] Raportimi i Institucionit Shëndetësor në MSh/DF

1. Farmacisti përgjegjës i barnatores së Institucionit gjegjës të KPSh Raporton në DF/MSh;
2. Raportet dorëzohen në kopje të butë (në formularët elektronik që dërgohen nga DF) çdo muaji, me së largu 15 ditë prej datës së furnizimit;
3. Lista emërore e pacientëve për të gjitha llojet e insulinave, me iniciale vendbanim dhe nr. personal dhe nënshkrim të pacientit apo përcjellësit të tij (Tab.1:Forma e bashkëngjitur);
4. Lista emërore e pacientëve të rinj (Tab.2:Formulari i bashkëngjitur);
5. Lista emërore e pacientëve që kalojnë nga një lloj i insulinës në tjetrën (Tab.3: Formulari i bashkëngjitur);
6. Lista përfundimtare e përditësuar bazuar në pikat 4.2 dhe 4.3;
7. Raporti mujor i përmbledhur me të dhënat mbi shpenzimin e insulinave, jo më larg së 10 ditë pune nga pranimi i insulinave (Tab.4:Formulari i bashkëngjitur).

Përgjegjësitë e Farmacistit të QKMF-së	1. Nuk i lejohet dispenzimi retroaktiv (muajin e kaluar) apo paraprak (për muajin pasues) i insulinës; 2. Informon pacientet që janë të obliguar të sjellin çdo gjashtë (6) muaj kopje të dokumentit "Raport nga Konsulta" të nënshkruar nga Endokrinologu/Internisti (për institucionet shëndetësore ku nuk ka Endokrinolog); 3. Përditëson dhe mirëmban "Regjistrin e Pacientëve" insulinë vartës: ▪ Nëse pacienti ndërron vendbanimin ▪ Nëse shtohet pacient i ri ▪ Nëse behët ndërrimi i llojit të insulinës ose sasisë ▪ Nëse pacienti vdes ▪ Nëse pacienti nuk lajmërohet tre muaj pa arsyetim
SQARIM	Kjo PSO adreson menaxhimin e insulinave, por **KUJDES**-planifikimi për insulina është pjesë përbërëse e planifikimit të institucionit shëndetësor për barnat dhe materialin shpenzues nga Lista Esenciale. Kjo PSO korrespondon me versionin aktual të SMSF. Në momentin e upgrade (përditësimit) të këtij sistemi do të pasoj versioni i ri i PSO.

Tab.1: Listimi i pacientëve për të gjitha llojet e insulinave - e perditesuar (Lista e pergjithshme)

	Inicialet e pacientit	Data e lindjes	Vendbanimi	Insulin humane me veprim të shkurtë (Insuman rap) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të mesëm (Insuman comb) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të gjatë (Insuman basal) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të shpejtë (Novorapid) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të mesëm (Novomix) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analog me veprim të zgjatur	Nënshkrimi I pacientit apo percjellësit te pacientit	Nr personal I pacientit apo percjellësit te pacientit	Sasisa mujore ne PEN per Insuline humane me veprim te shkurte (Insuman rap)	Sasisa mujore ne PEN per Insuline humane me veprim te mesem (Insuman comb)	Sasisa mujore ne PEN per Insuline humane me veprim te gjate (Insuman basal)	Sasisa mujore ne PEN per Insuline analoge me veprim te shpejte (Novarapid)	Sasisa mujore ne PEN per Insuline analoge me veprim te mesem (Novomix)	Sasisa mujore ne PEN per Insuline analog me veprim te zgjatur
1												0	0	0	0	0	0
2												0	0	0	0	0	0
3												0	0	0	0	0	0
4												0	0	0	0	0	0
5												0	0	0	0	0	0
6												0	0	0	0	0	0
7												0	0	0	0	0	0
8												0	0	0	0	0	0
9												0	0	0	0	0	0
10												0	0	0	0	0	0
11												0	0	0	0	0	0
12												0	0	0	0	0	0
13												0	0	0	0	0	0
14												0	0	0	0	0	0
15												0	0	0	0	0	0
16												0	0	0	0	0	0
17												0	0	0	0	0	0
18												0	0	0	0	0	0
19												0	0	0	0	0	0
20												0	0	0	0	0	0
21												0	0	0	0	0	0
22												0	0	0	0	0	0
23												0	0	0	0	0	0
24												0	0	0	0	0	0
25												0	0	0	0	0	0
26												0	0	0	0	0	0
27												0	0	0	0	0	0
28												0	0	0	0	0	0
29												0	0	0	0	0	0
30												0	0	0	0	0	0
31												0	0	0	0	0	0
32												0	0	0	0	0	0
33												0	0	0	0	0	0
34												0	0	0	0	0	0
35												0	0	0	0	0	0
36												0	0	0	0	0	0
37												0	0	0	0	0	0
38												0	0	0	0	0	0
39												0	0	0	0	0	0
40												0	0	0	0	0	0

Tab.2: Lista e pacientëve të rinj

	Inicialet e pacientit	Data e lindjes	Vendbanimi	Insulin humane me veprim të shkurtë (Insuman rap) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të mesëm (Insuman comb) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të gjatë (Insuman basal) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të shpejtë (Novorapid) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të mesëm (Novomix) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analog me veprim të zgjatur	Nënshkrimi I pacientit apo percjellësit te pacientit	Nr.personal I pacientit apo percjellësit te pacientit
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											
31											
32											

Tab 3: Lista e pacientëve që kalojnë nga një lloj insuline në tjetrën

	Inicialet e pacientit	Data e lindjes	Vendbanimi	Insulin humane me veprim të shkurtë (Insuman rap) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të mesëm (Insuman comb) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin humane me veprim të gjatë (Insuman basal) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të shpejtë (Novorapid) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analoge me veprim të mesëm (Novomix) - njësia e përgjithshme ditore e përshkruar	Insulin analog me veprim të zgjatur	Nënshkrimi I pacientit apo percjellësit te pacientit	Nr.personal I pacientit apo percjellësit te pacientit
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											
31											
32											
33											